Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Odločbe Sveta 2003/17/ES glede enakovrednosti poljskih pregledov semenskih posevkov žit, ki se izvajajo v Ukrajini, in enakovrednosti semena žit, ki se prideluje v Ukrajini

(COM(2020) 137 final – 2020/0053 (COD))

(2020/C 429/35)

Samostojni poročevalec: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Zaprosilo	Svet Evropske unije, 17. 4. 2020
	Evropski parlament, 16. 4. 2020
Pravna podlaga	člen 43(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	29. 6. 2020
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	18. 9. 2020
Plenarno zasedanje št.	554
Rezultat glasovanja	213/1/4
(za/proti/vzdržani)	

1. **Ozadje in predlog Komisije**

1.1 Odločba Sveta 2003/17/ES [1] priznava enakovrednost nekaterim tretjim državam glede poljskih pregledov in pridelave semena nekaterih vrst [2].

1.2 Določbe, ki urejajo seme, požeto in kontrolirano v navedenih državah, dajejo glede lastnosti semena in ureditev njegovega pregledovanja, zagotavljanja identifikacije semena, označevanja in kontrole ista zagotovila kot določbe, ki se uporabljajo za seme, požeto in kontrolirano v Evropski uniji.

1.3 Ker Ukrajine ni med tretjimi državami, navedenimi na seznamu iz Odločbe Sveta 2003/17/ES, uvoz semen žit, požetih v tej državi, v Evropsko unijo trenutno ni mogoč. Ukrajina je Komisijo zaprosila, da se njeno seme žit vključi v Odločbo Sveta 2003/17/ES kot enakovredno.

1.4 Komisija je na podlagi tega zaprosila izvedla pregled veljavne zakonodaje Ukrajine in revizijo poljskih pregledov in sistema potrjevanja semena za seme žit v Ukrajini. Ugotovljeno je bilo, da so obstoječe ukrajinske zahteve in sistem enakovredni zahtevam in sistemu Unije ter nudijo ista zagotovila kot sistem Unije.

1.5 Komisija zato predlaga, da se s sklepom, ki ga sprejmeta Evropski parlament in Svet, ukrajinsko seme prizna kot enakovredno semenu žit, požetemu, pridelanemu in kontroliranemu v Evropski uniji.

2. **Ugotovitve in priporočila**

2.1 EESO se je seznanil s pozitivnimi izsledki revizije, ki jo je Komisija izvedla v Ukrajini v skladu z zahtevami iz Priloge II Odločbe 2003/17/ES. Revizija je bila potrebna, da se prizna enakovrednost pravnih zahtev in uradnih kontrol za potrjevanje semena žit. Vendar EESO na podlagi poročila o reviziji ugotavlja, da nekateri standardi niso v celoti usklajeni z zahtevami Evropske unije, zlasti glede izolacijske razdalje potrjenega semenskega sirka, ki je manjša, ravni sortne čistosti

[1] UL L 8, 14.1.2003, str. 10.

[2] V skladu z direktivami Sveta 66/401/EGS (UL 125, 11.7.1966, str. 2298), 66/402/EGS (UL 125, 11.7.1966, str. 2309), 2002/54/ES (UL L 193, 20.7.2002, str. 12) in 2002/57/ES (UL L 193, 20.7.2002, str. 74).

starševskih linij, ki se uporabljajo za pridelavo semen hibridne koruze, in deleža semen drugih vrst pri potrjenih semenih koruze.

2.2 EESO v skladu s svojimi prejšnjimi mnenji ([3]) odobrava obravnavani zakonodajni predlog, vendar predlaga, da se začetek njegove uporabe odloži do trenutka, ko bo EU z naknadnim preverjanjem prejela jamstva, da so bile pomanjkljivosti, navedene v poročilu o reviziji, dokazano odpravljene, da so standardi pridelave v Ukrajini zdaj popolnoma skladni z evropskimi zahtevami, da zajamčeno ne bo nobene nelojalne konkurence in da so izključene vsakršne škodljive posledice za okolje.

2.3 EESO se strinja, da utegne priznanje enakovrednosti koristiti semenskim podjetjem iz EU, ki delujejo v Ukrajini, podjetjem EU, ki bi morebiti uvažala seme iz te države, in kmetom v EU, ki bodo tako imeli dostop do večje izbire semena, vendar meni, da je treba vzpostaviti enak sistem za nadzor uvoza in da mora biti varstvo potrošnikov enako na obeh straneh.

Nadzor nad konkurenco bi bilo treba izvajati v obeh smereh, da ne bi prišlo do izkrivljanja trgovinskih pogojev za evropske organizacije, ki poslujejo na ozemlju EU.

2.4 Kljub temu želi poudariti nekatere tehnične vidike, povezane z načinom pridelave semen, ki so v Ukrajini in Evropski uniji različni, zlasti kar zadeva dostop do fitofarmacevtskih sredstev. Dejansko imajo ukrajinski pridelovalci dostop do širšega izbora fitofarmacevtskih sredstev kot pridelovalci v EU in dostop do nekaterih snovi, ki so v EU prepovedane. Takšna odstopanja povzročajo izkrivljanje konkurence in posledično bi vstop na ozemlje Evropske unije omogočili proizvodom, ki ne izpolnjujejo zdravstvenih in okoljskih standardov Evropske unije. Med najpomembnejšimi razlikami je dostop do aktivnih snovi, ki se uporabljajo za zatiranje plevela na zemljiščih, kot sta atrazin (v EU prepovedan od leta 2003) in acetoklor (v EU prepovedan od leta 2012). Poleg zdravstvenih posledic prinaša uporaba teh snovi, ki imajo širok spekter delovanja, trajni značaj, veliko tehnično učinkovitost delovanja proti plevelu in nizko ceno, tudi konkurenčno prednost ukrajinskim pridelovalcem. Kar zadeva varstvo pred škodljivci, lahko ukrajinski pridelovalci še vedno uporabljajo aktivne snovi iz družine neonikotinoidov, od katerih so nekatere v EU prepovedane, kot so klotianidin, tiametoksam in zelo kmalu tudi tiakloprid.

2.5 V skladu z evropskim zelenim dogovorom je treba zaščititi, ohraniti in okrepiti naravni kapital Evropske unije ter obvarovati zdravje in blaginjo državljanov pred okoljskimi tveganji; tudi Ukrajina mora pri pridelavi semena nujno prenehati uporabljati kemikalije, katerih uporabo je EU prepovedala na svojem ozemlju. Ukrajina mora spoštovati iste zahteve kot Unija, se zavezati k doslednemu spoštovanju vseh pogojev iz Pariškega sporazuma in omogočati vsakoletne preglede sklenjenih dogovorov. Nepojmljivo je, da razlike še vedno obstajajo ali se celo povečujejo. Če zgornje ne bo izpolnjeno, ni mogoče dovoliti vnosa semena na trg EU.

2.6 EESO se je seznanil s stališčem Komisije, ki ocenjuje, da je priznavanje postopkov potrjevanja za zadevne proizvode tehnični ukrep. Glede na navedeno in glede na to, da bo imelo odprtje trga EU za proizvode iz tretjih držav gospodarski in socialni učinek, Odbor priporoča Komisiji, naj pred sprejetjem odločitve izvede oceno učinka, s katero bo preverila, da ta ukrep ne bo prizadel evropskih proizvajalcev (tj. pridelovalcev semen in semenskih podjetij) ter zlasti mikro in malih podjetij.

2.7 Na podlagi te ocene učinka in ker sedanji sporazum o prosti trgovini z Ukrajino ne zagotavlja pravične trgovine s primerljivimi davčnimi, socialnimi in okoljskimi standardi, je treba najprej pregledati ta sporazum o prosti trgovini in splošno evropsko trgovinsko politiko, da se prepreči nepoštena konkurenca. Evropska komisija sicer že načrtuje to revizijo, ki jo je napovedala v sporočilu z dne 16. junija in bo obsegala celovit pregled trgovinske politike EU in začetek javnega posvetovanja.

2.8 Med Ukrajino in EU je to zlasti pomembno pri sektorju semen koruze, saj so stroški proizvodnje v Ukrajini precej nižji (razlika v primerjavi s francoskimi stroški proizvodnje je bila leta 2019 ocenjena na 26 %). Kombinacija teh odločitev bi ogrozila evropski sektor razmnoževanja semen koruze.

([3]) UL C 74, 23.3.2005, str. 55, UL C 351, 15.11.2012, str. 92.

2.9 V času, ko ugotavljamo, kaj nas je naučila kriza zaradi COVID-19, ni mogoče dopustiti odvisnosti od tretjih držav v strateškem sektorju za samopreskrbo s hrano, zato je treba to vprašanje obravnavati že v zgodnji fazi.

V Bruslju, 18. septembra 2020

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER